

TELEGRAFUL ROMÂN

Apere Marția, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiasă.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Cum se ne apărăm?

Păreri în chestia reformei învățământului popular.

De Dr. Eugen de Lemény.

III.

În tot cazul trebuie însă să purtăm cont de posibilitatea că chiar desvoltând cea mai energică acțiune parlamentară nu ne va succeda să zădărniciem reforma Berzeviczy, și pentru aceea trebuie să ne ocupăm și cu întrebarea că ce avem să facem cu școlile noastre populare în cazul dacă desamințita reformă de învățământ ar ajunge la valoare de lege?

Pentru-ca să putem da un răspuns corect la această a doua întrebare, trebuie să fim mai nainte în curat cu următoarele două cestiuni:

1. Cari sunt împrejurările de influență decizătoare asupra formării și desvoltării politice magiare de învățământ?

2. Ce țintă urmărim noi cu școlile noastre confesionale, susținute exclusiv din mijloce proprii, și ce rol joci aceste instituțiuni într-amele cari ne stau la dispoziție întru apărarea existenței noastre etnice?

Ce privește prima dintr-aceste cestiuni sulevate, am accentuat deja mai sus, că unul dintr-aceste principii fundamentale de cari se călăuzesc guvernânții nostri în privința politice de învățământ, este magiarizarea în măsură cât mai mare a instrucțiunii publice în școlile susținute de confesiuni. Această tendință de obște cunoscută ne impune întrebarea, că dacă guvernânții nostri voesc cu ori-ce preț să magiarizeze cu deservire instrucțiunea publică din țară, de ce nu statifică cu o singură lovitură toate școlile confesionale de pe teritoriul statului ungar, căci cu suma de agitații și sguduiuri cari vor fi cauzate de reforma de învățământ proiectată, ar putea dl Berzeviczy statifica toate școlile populare confesionale cu preparandii cu tot; și de fapt proiectul Berzeviczy, dacă va ajunge cândva la valoare de lege, nu înseamnă nici mai mult nici mai puțin, de cât statificarea occultă, statificarea pe speșele noastre a instrucțiunii populare.

Dacă guvernul ungar, care de câteori a fost vorba de interesele rassei magiare, a pășit în contra noastră în modul cel mai necruțător și mai fără scrupul, astăzi ne asigură, că prin reforma din cestiune nu voeste să violeze „dreptul” (?) confesiunilor de a-și susține institutele lor culturale pe banii lor proprii, acesta — să-i zicem — loialitate nu isvorește din simțul de dreptate și echitate, nici din respectul față de legile, cari de-și sunt și astăzi în vigore, timp de treizeci și șapte ani au fost neconținut călcate în picioare, ci motivele faptelor avem să le căutăm într-altă parte.

Din discuțiunile parlamentare urmate de un lung șir de ani pe tema instrucțiunii publice, din declarațiile fostilor miniștri de instrucțiune publică, din svêcolirile presei magiare, și nu în ultima linie din cele ce s-au petrecut la prima anchetă convocată de dl Berzeviczy, reese până la evidentă, că guvernul nu pentru aceea nu statifică școlile populare și preparandiile con-

fesionale, fiind-că s'ar simți obligat a respecta puținele noastre drepturi confesionale și naționale garantate prin autonomiile bisericesti și prin legea de naționalități, ci pentru aceea, fiind-că guvernului din două cauze de forțe grea cumpenă îi este absolut imposibil a statifica instituțiunile culturale confesionale. Prima și cea mai gravă cauză este aceea, că guvernul ungar pentru scopuri culturale nu are bani nici chiar atunci, când cu acelea s'ar putea promova în măsură considerabilă asimilarea popoarelor nemagiare din țară. Și dacă guvernul azi nu are bani pentru statificarea școlilor confesionale, pe viitoriu va avea și mai puțini, pentru-că esigențele statului cresc din an în an în măsură înspăimântătoare (numai bugetul ministerului de război s'a sporit începând cu anul curent cu 85 milioane anual), ear' starea financiară a țării devine pe zi ce merge mai precară și a ajuns deja la acel stadiu, că dacă guvernânții nostri nu s'ar bucura în măsură deosebită de bunăvoința semitismului internațional, ar sta înaintea bancrutei de stat, care și de altfel va urma în momentul nu prea depărtat, în care rassa semită nu va mai avea nimic de câștigat în Ungaria. Această este cauza, pentru care dl Berzeviczy și în urmele acestuia dl Tisza declară în anchete și în parlament cu hipocrie demnă de admirat, că ei nu vor să atingă „drepturile” confesiunilor de a susține din propriile lor mijloce institute de instrucțiune. E vechia chestia cu vulpea și strigării prea acri!...

Dar' să dispună guvernul de bani ca de mulți, ori-ce încercare de statificare a școlilor confesionale s'ar zădărnici din cauza că guvernânții nostri nu dispun astăzi și nu vor dispune nici când de atâtea puteri didactice, câte se recer pentru toate institutele culturale susținute astăzi exclusiv de naționalități, respective confesiuni.

Statificării învățământului popular îi stă deci în cale împotența materială și intelectuală a rassei magiare și acesta formeză călcăiul lui Achille al politice de învățământ urmată de toate guvernele cari s'au succedat de la 1867 până în ziua de astăzi.

Ajunși odată la cunoștința acestui adevăr, este evident că nu noi avem să ne temem de statificarea institutelor noastre culturale, ci guvernul trebuie să fie neconținut cu frica în oșe că într-o bună dimineață urindu-ni-se de șicanele și vexările la cari și până în ziua de astăzi am fost în deajuns espuși din partea organelor administrative, vom închide toate școlile noastre populare și toate preparandiile, notificând guvernului că după ce institutele noastre de învățământ, din punct de vedere al creșterii naționale și-au pierdut pentru noi totă valoarea, nu ne mai simțim îndemnați a suporta și pe mai departe sarcina atât de grea a instrucțiunii publice, care în fine numai și numai pe stat îl privește; și atunci guvernul ar fi silit să se îngrijescă de instrucțiunea publică a celor 3 milioane și mai bine de Români cari locuiesc astăzi pe teritoriul Ungariei, și cari până în ziua de astăzi din banii lor proprii au primit instrucțiunea elementară.

Dreptul de a purta sarcini îl are și măgariul; noi însă trebuie să le do-

vedim guvernânților nostri, că nu suntem măgari: trebuie să-i facem să înțelegă, că ori-ce sarcină adevărată, care s'ar încerca a ni-se impune, fie în modul cel mai afabil, o aruncăm pe spatele aceluia care a făcut încercarea.

Pentru-ca guvernul să nu fie nici cât de puțin în îndoială că ce vom face pentru cazul, dacă proiectul Berzeviczy ar ajunge la valoare de lege, sunt deci de părere, că ambele noastre episcopate, mai bine împreună, dar și fie-care pentru sine, să redacteze și să înainteze guvernului un memorandum, în care să se declare categoric, că pentru cazul dacă numitul proiect ar ajunge la valoare de lege, fără ca să sufere modificări esențiale în ce privește instrucțiunea limbii magiare și a dreptului de control și ingerință a guvernului, atunci ambele confesiuni române sunt decise să închidă toate școlile populare până acum de ele susținute, și în consecință și preparandiile, ne mai având lipsă de ele.

De preparandii puțin i-ar păsa dlui Berzeviczy, pentru-că dorința tănuită a lui și a politicienilor magiari de talia lui, este tocmai să statifice toate preparandiile și din acestea apoi să se recruteze învățătorii pentru școlile confesionale. Domnul Berzeviczy împreună cu alți mulți politicieni magiari, crede anume, că dacă va silii pe preparandii să stea 3 ani în preparandii de stat, aceștia în măsură atât de mare vor fi străbătuți de spiritul național magiar și de farmecul culturii magiare, în cât în școlile populare confesionale vor fi apostoli înflăcărați ai „ideii”, — ceea-ce nu este așa, pentru-că experiența ne învață, că tinerii eșiți din școlile confesionale române sunt față de magiari cu mult mai consilianți de cât cei eșiți din școle de stat sau școle confesionale magiare. Dar' în fine aceasta e treaba domnului Berzeviczy.

O să-l pună însă pe Măria Sa în mare măsură pe gânduri amenințarea cu închiderea a 4000 de școle populare, cu amenințarea care realizată fiind, ar însemna pentru guvern o catastrofă culturală ne mai pomenită în viața modernă a statelor europene. Închiderea școlilor noastre populare ar însemna sistarea totală și pe un șir mai lung de ani a învățământului popular într-o mare parte a Ungariei, pentru-că ani vor trece până când va isbuti guvernul să ridice 4000 de școle comunale sau de stat, și până când va avea la dispozițiune atâtea puteri didactice câte sunt de lipsă pentru aceste instituțiuni.

Părerea mea este, că singura punere în vedere a închiderii școlilor noastre este de ajuns să îndemne pe dl Berzeviczy, dacă nu la retragerea proiectului, cel puțin la o modificare esențială a dispozițiunilor pentru noi gravaminose, și o urmare firească al unui astfel de succes ar fi, că de 37 ani pentru prima-ori ar începe a înțelege guvernânții nostri, că în cestiuni cari se refer la viața noastră culturală națională nu mai pot dispune după bunul lor plac de nobis sine nobis.

Conferențele învățătoresci.

Conferența învățătorescă din tractul Clujului, condusă de comisariul consistorial Marcu Jantea, a fost deschisă cu următoarea vorbire presidială:

Onorată conferență!

În timpul mai nou s'a pornit o mișcare vie în cercurile pedagogice în sensul de a introduce reformele necesare în instrucțiunea elementară.

Statele apusene: Franța, Germania, Anglia, merg ca și până acum înainte, lumea nouă, America, nu vrea să rămână înapoia bătrânei Europe, ba pare a o întrece pe toate terenele, — învățământul elementar s'a normat deja prin un nou plan de învățământ, ce introduce mari reforme.

În patria noastră încă a aruncat această mișcare valuri puternice în cercul învățătorilor de la școlile de stat, ear' Escelența Sa dl ministru al cultelor și instrucțiunii publice pare că vrea să țină cont de ea în noul plan de învățământ, ce va intra în praxă cu anul de școală 1905/906.

Să creștem tinerile generațiuni pentru viață, mai puțină teorie, intuiție cât se poate de multă, aș ușurăm sarcina îngrămădirii de material, să dăm atenție individualității elevului și gradului său de dezvoltare psihică și fizică, — iată cestiunile ce preocupă spiritele bărbatilor de școală.

Reforma s'a manifestat până acum mai cu efect în 4 direcțiuni: în direcția cetitului și scrisului, a învățământului intuitiv, a desemnului și calculațiunii. În cele ce urmăresc vreau să vă prezint în câteva cuvinte reforma cetitului și scrisului, a învățământului intuitiv și desemnului.

Astăzi învățăm cetitul și scrisul fixând literile prin analiză din cuvintele normale. Sistemul acesta reprezintă un progres față de trecut, când se luau mai întâi literile și apoi prin sinteză se compuneau cuvintele. Și totuși are mari scăderi. Nu e nici o legătură, nici o asemănare între sunet și caracter, literile sunt semne convenționale, absolut arbitrare, lipsește ori-ce intuiție. Cuprinderea sunetelor în cuvinte se face în mod curat mecanic, mnemotehnic, prin repetiție. Din motivul acesta necazurile elevilor sunt mari, trece anul și abia știe ceti cu chiu cu vai.

Acest neajuns vrea să-l înlăture sistemul fono-mimic. Fono-mimica înseamnă imitarea sunetelor. Sunetele le luăm din natură, de la animale, mai ales de la paseri. Literile le asemănăm cu obiecte, corpuri, părți de ale obiectelor și corpurilor. Predarea o însoțim adesea cu o scurtă fabulă, arătăm totodată elevilor un obiect din natură sau icăna lui, și facem un gest corespunzător. Astfel deprindem pe băiat să pronunțe sunetul și să-l cunoască caracterul. Fonomimica în forma-i amplificată de azi e deci metoda de a face pe elev să pronunțe sunetele și să le cunoască caracterele folosindu-ne la predare de fabule scurte, imitări de sunete împreunate cu gesturi acomodate și producând un obiect în natură sau în ilustrație. Să luăm câteva exemple: Voim, ca elevii să apercipieze consonanta M mare și caracterul ei tipărit. Spunem o fabulă scurtă despre vacă și întrebăm apoi pe copii: „Cum fac vacile când se întorc seara de la pășune?” Răspuns, „mu, mu, mu”. Care e sunetul dintăiu? Vă spun eu: m, m, m. Ziceți și voi! Lăsăm să se pronunțe în cor și de singuratici. Sunetul m e apercipiat. Luăm după aceea un metru de buzunar cum poartă măsarii, și formăm în fața elevilor caracterul M. Punem pe elevi să tragă cu degetul în aer dealungul metrului, ce ne înfățișază litera M, continuăm mișcarea cu degetul ascundând repede metrul,

pe tablă cu degetul dealungul metruului, de-părând metrul, cu creta în aceeași ordine, și elevii apercipiază sunetul *M* și caracterul lui, ușor, neîforțat, jucându-se. Mugetul vacii pro-duce involuntar în memoria elevului caracte-rul sunetului *M*, și viceversa.

Importanța acestui metod o putem în-țelege prea bine, când ne cugetăm, că avem înaintea noastră copilași de 6 ani, puțin des-voltați fizicește și spiritualicește, pentru cari viața e numai joc și e în contra tuturor nor-melor pedagogice și igienice a trece subit de la un fel de viață la altul. Alte exemple: La sunetul *h* vom răsufla pe ferestă, la *p* vom sufla năsip de pe masă, la *d* imităm sunetul dobei, la *v* vuetul vântului, la *f* pisica, când copilul o trage de coadă, pe *n* îl auzim la muși, *s* în șigăitul șarpelui. Ca-racterul *s* îl vom asemăna cu un șarpe în-colăcit, *f* cu ghiara pisicii, *p* cu hornul de la mașina trenului, *i* cu un laț, par, *A* cu coperișul unei case, *L* cu căsa ori cu pipa, *O* cu o farfurie ovală, rotă, inel, *C* cu un corn, *D* cu un ferestru, *U* cu o potcovă. Caracterele, obiectele, figurile le desemnăm cu creta, stil, cerusă, le formăm din bone de fasole, cucuruz, le tăiem din hârtie. Litera *I* ni-o reprezentă și o nuia simplă. Din nu-iaua această flexibilă, adică din litera *I* pu-tem forma ușor prin îndoire alte litere d. e. literile *o*, *u*, *c*. Caracterul *O* ni-l repre-sintă d. p. o farfurie ovală. Punem pe elev să tragă cu degetul în jurul farfuriei în aer, îl lăsăm să-și continue mișcarea fără întreru-pere ascunzând de-odată farfuria, repetăm experimental pe tablă în aceeași ordine cu degetul, cu creta, și de la sine, ușor, jucân-du-se, prin transmiterea mișcării desemneză litera *O*. Dacă voim să aplicăm sistemul fonomimic vom lua mai întâi separat cetitul, apoi scrisul, mai întâi literile tipărite, apoi cele scrise.

ABC-darele fonomimice au mulțime de ilustrațiuni în colorii. Copiii se pun să cetască și din chipuri compunând însuși textul, fru-mos, ușor, cu puțin ajutoriu din partea în-vățătorului. Sistemul fonomimic pus pe base curat psihologice, luându-și de călăuză felul de a vorbi și gândii al băiatului de 6 ani, cuantul de cuvinte de cari dispune, întrebun-țând sunete din natură, ale animalelor, mai ales păsărilor, căutând asemănarea, legătura între sunet și caracter. Învățătorul povestește, desemneză, cântă cu copilașii. Totul e miș-care, viață, par' c'ar fi joc. Am asistat la o prelegere practică a Drului Gööz, învățătoriu în Budapesta, ce a ținut-o la preparandia de stat de învățare din Cluj, și cu toții am rămas foarte satisfăcuți. Drul Gööz e în Un-garia cel mai competent bărbat în această ma-terie. A studiat întreaga literatură străină și de la noi din țară. A edat de curând ABC-dare bune, bogate în ilustrațiuni, și o carte cu indigații și note explicative. Espunerile de mai sus cum și cele referitoare la reforma desemnului se bazează mai ales pe lucrările dsale. Sistemul fonomimic e de altfel invenția francesului Grosselin, și s'a aplicat cu mult succes în Franța.

A doua chestie ce preocupă spiritele, este reforma învățământului intuitiv. Scopul învățământului intuitiv este promovarea cu-getării, înțelegerii, a spiritului de observare, cuprinderea în propozițiuni clare și precise a lucrurilor ce am observat, dezvoltarea capa-bilității de vorbire și nobilitarea sentimente-lor. Sau mai pe scurt: învățământul intuitiv are ca scop promovarea inteligenței, exprimă-rii, și nobilitarea sentimentelor. Învățământul intuitiv formeză obiect de învățământ mai ales în clasa I și II-a. Referitor la locul ce are să-l ocupe în planul de învățământ, sunt două păreri. Unii vor, că el să figureze ca obiect se-parat, alții sunt de părere contrară și-l atașeză pe lângă limba maternă. Inspectorul de școle dl Körösi Henrik a fost trimis de dl ministru de culte și instrucțiune publică să studieze școlile elementare din Saxonia. În calea sa a dat deosebită atențiune învățământului in-tuitiv. La reîntorcere a ținut o conferință la societatea pedagogică magiară ilustrând afir-mațiunile dsale cu mai multe probe. Repro-duc și eu câteva.

În școlile de aplicare ale institutului pedagogic din Plauen învățământul intuitiv se încorporează de cuvintele normale. Să luăm d. p. cuvântul normal „Der Hase”: epurele. Învățătorul arată dintr-o tablă a lui Leuten-mann care reprezintă 3 epuri în vârstărie.

„Uitați-vă la mine, ce v'am adus! Ce este? Acesta e epure. Vedeți cum știe să sară. A vădută careva dintr-o voi vre-un epure sărind în liber? Unde? Și acela a sărit așa? Când șed frumos, liniștit la locul lor, și când sar? D'apoi de ce le e frică de vânători? Dör' li-e frică și de tine? Ce crezi, de unde știe epurele, că e cineva în apropiere? Așa e, că și el vede, aude, ca și celelalte animale? Uitați-vă numai la ochii lui, ce mari sunt, dar' de aceea tot nu vede bine, dar' cu atât mai bine aude. Ce fel de urechi are? Vână-torul le numește lingură. Ore de ce? Câte odată își ascute urechile, se ridică pe pi-ciorele de dinapoi și privește împrejur. Cum se zice asta? (Der Hase macht Männchen). Propoziția această o repetă și în cor. De ce se teme epurele, îndată ce vede în de-părtare vre-un om sau aude lătratul cânelui? Ce face atunci iute epurele? Încătrău fuge? Dar' cine l' găsește în curând? Acesta e o mică unitate. Învățătorul construiește acum din această câteva propoziții și lasă pe elevi să le repeteze mai de multe ori. În ora ce urmăzează continuă, terminând earăși o mică unitate, și repetă apoi tot ce s'a spus des-pre epure. Un astfel de învățământ e numai viață, nu e vorbă golă. În cazul de față în-vățământul intuitiv e luat în legătură cu limba maternă, sau mai precis cu scrisul și cetitul. (Va urma).

Societatea de lectură „Andrei Șaguna”

Raport special despre activitatea societății de lectură „Andrei Șaguna” în cursul anului școlar 1903/4.

Școala cu toate silințele ei nu poate nici-când să atingă punctul final al scopului ce urmăzește, ca cunoștințele teoretice s'arămă-nate în suferințele elevilor să nu rămână închise în spiritele lor, ci să se valideze și în viața practică.

Este un lucru recunoscut, că cunoștin-țele câștigate în școală nu mult folos aduc cul-turei universale, dacă studiul din școală nu-i urmăze studiul afară de școală, dacă cunoștin-țele câștigate în școală nu sunt prelucrate în spiritul nostru, înbogățite cu cunoștințe noue, apoi toate combinate și sistematizate, ca astfel cultura elevilor să aibă înfrunțarea asupra des-voltării culturale omenești.

Dar' este imposibil a ști cineva să im-partă omenimei cunoștințele frumoase, resul-tatul muncii îndelungate și neobosite, dacă nu se fac îngrijiri și pentru pregătirea ne-cesară.

De cea mai mare însemnătate pentru ajungerea rezultatului final, ce școala numai în mică măsură îl realizează, sunt societățile de lectură, fiind ele cadrul în care tinerimea se pregătește pentru a putea utiliza cunoștințele câștigate în școală spre ajungerea scopurilor cul-turale, ce are a realiza în viață.

Societățile de lectură sunt menite a forma trecerea de la teorie la practică, de la școală la viață.

Drept aceea și la școlile educative, cum sunt d. e. școlile gimnasiale, s'au înființat so-cietăți de lectură în scopul amintit, și tot ase-menea și pe la facultăți, școle de specialitate, s'au instituit așa numitele „seminarii”, pentru a se pune în praxă ideile și principiile propa-gate de pe catedră.

Pe lângă scopul însemnat de a cultiva pe membrii sei și în deosebi pe cei veniți de la școle străine în limba și literatura română și astfel a-i uni pentru chiamarea lor mărță prin căldura focului sacru al iubirii de bise-rică și neam, — tot acest scop îl urmăzește și societatea de lectură „Andrei Șaguna” a pune în praxă cunoștințele câștigate de la catedră și astfel: a pregăti pe viitorii preoți și învățători pentru viața practică.

Având însă în vedere înțregă chiama-rea viitoare a membrilor ei, societatea de lec-tură are o deosebită însemnătate, căci preoții și învățătorii sunt factori foarte principali ai bisericii, ca instituțiune.

Biserica ortodoxă română ca instituțiune se deosebește de alte biserici și instituțiuni nu numai prin principiile ei dogmatice și mo-rale, ci se deosebește în mod esențial mai ales prin un principiu de natură de drept, care e constituționalismul.

Constituționalismul este mijlocul prin care are să se conducă biserica noastră națio-nală la dezvoltare continuă și perfecționare.

Constituționalismul ca atare este comora neprețuită pentru biserica română ortodoxă, este armă puternică în mâna bisericii.

Dar' numai atunci va aduce rōdele do-rite acest principiu, când îl vom pricepe pe deplin, și când îl vom aplica după cum se cuvine. În cas contrar constituționalismul nu va fi armă de mântuire și de înălțare, ci armă de rănire între frați, ba chiar armă sfășietore între credincioșii bisericii și căpeteniile lor.

Pentru-ca să l' pricepem însă și să l' aplicăm, e absolut necesar să l' cultivăm. Nu-mai atunci vom cunoște rezultatele constitu-ționalismului, când toate arterele organismului bisericii noastre vor fi străbătute de acest prin-cipiu.

Aici vine apoi rolul foarte însemnat al societății de lectură „Andrei Șaguna”: de a planta în preoție și învățătorime acest prin-cipiu și a-l cultiva în cadrul agendelor ce are a le îndeplini, ca instituțiune pentru buna conducere, pentru bunul mers, pentru pros-perarea și înflorirea ei și astfel pentru ajun-gerea scopurilor ce urmăzește.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna”, pricepându-și bine chiamarea sa, are să fie o școală practică, în care elevii seminarii pe lângă îndeletnicirea cu scrutarea și cunoșterea sufletului omenesc, și pe lângă probarea, es-perimentarea și întărirea în credința ortodoxă, pentru-ca cunoscând suferințele credincioșilor, ca viitori învățători și preoți să pōtă utiliza mijlocele cele mai potrivite pentru a-i educa în măsură cât mai corespunzătoare și anumit: în direcțiunea pretinsă de natura sufletelor lor: în spiritul bisericii ortodoxe; are să fie o școală practică, în care pe lângă această elevii să scruteze, să cunoască și mai ales să pună în practică constituționalismul, care principiu este o nouă și puternică notă caracteristică a bisericii noastre naționale.

Și cu deosebită bucurie constatăm, că societatea de lectură „Andrei Șaguna”, și stă pe bazele cele adevărate. (Va urma).

NOTAȚI

Din cauza sfintei sărbători „Nașterea sfântului Ioan Botezătoriu” numărul proximi al foiei noastre apare luni după amiază.

Ajutōrele pentru preotesele vė-duve s'au votat deja pe anul 1904, deci până la începutul anului 1905 Consistoriu nu mai are buget disponibil pentru asemenea ajutōre. Servescă acesta drept răspuns tuturor aceloră pe cari îi privește.

M. Sa în vilegiatură. M. Sa împė-ratul și rege al nostru a plecat Sămbăta la Ischl, unde va petrece lunile de vară.

Archiduce Mateiu. Sămbăta s'a făcut, cu mare pompă, botezarea nou-născutului băiat al archiducelui Iosif August, în palatul regal din Buda. Nou-născutului a primit în botez nume: Mateiu Iosif Albert Anton Ignat Maria. Naș i-a fost moșul seu, archiducele Iosif; preot botezătoriu episcopul rom. cat. Paul Szmezsányi de la Oradea mare, asistat de arhierul Kohl Medard, secretariul archi-episcopui-primat, și de preoți curții regale.

Dar pentru biserică. Domnul Ioan Broju, preot militar și asesor consistorial a binevoit a dona pentru biserică din Cincul-mare un potir de argint masiv aurit, în preț de 50 cor., pentru care taptă mari-nimōsă îl rugăm să primescă și pe această cale profunda noastră mulțămă. Cincul-mare, în 20 Iunie 1904 v. Pentru comite-tul parohial gr.-or.: Ioan Mihu, paroh și president.

Foc în Topăreca. Ni-se scrie, că în Topăreca, lângă Sibiu, Duminecă în 20 c. v. îndată după ȃșirea din biserică, la orele 11 $\frac{1}{2}$, aprinzându-se paele unui econom, în decurs de două ore a fost pusă în flacări aproape a treia parte din comună, rămânând astfel 136 familii pe stradă. Nu se pōtă ști încă din ce s'a născut focul, destul că a fost nespus de înfrōrător și înspăimēntător a privi cu ce iuțelă se estindea de la o casă la alta și de la o gură la cealaltă. Abia la 2 ore d. a. cu ajutoriu bravilor pompieri din Ocna și Ludoș s'a putut localiza focul. Într-o cei mulți a căror avere a fost mistuită de flacări e și veteranul preot Nicolae Isac, pōtă că cu paguba cea mai mare, ear' preotul cel t. n. r., cu tōte că de trei părți a fost ocilit de fla-cări, și încă o jireadă de fēn ardea numai cam la 10 metri depărtare de casa sa, ca prin minune a scăpat. Paguba nu e pe de-plin constatată, se urcă însă cel puțin la 100,000 de cor. Dintr-o tōți numai 35 au fost asigurați.

Esamene de caulificațiune. La esa-menele pentru caulificarea candidaților de în-vățători ținute în 23—29 Iunie st. n. la in-stitutul pedagogic din Caransebeș au fost ad-miși 29 candidați. Dintr-o acestia au obținut diplomă 16, unul s'a retras, ear' 12 au fost avisați la esamen de emendare, respective re-petirea esamenului.

Din Cernăuți ni-se scrie: „Rector al universității francisco-i Josefine din Cernăuți, a fost ales pentru anul 1904/1905: profesorul de pastorală de la facultatea teologică Dr. Teodor Tarnavski, ear' decan al facultății teologice profesorul de istorie și potrologie: Eusebiu Popovici.”

Pentru masa studenților români din Brașov. Dl Valeriu Millea, notariul comunei Tilișca, s'a fidanțat cu dșora Ana Borcea, fiica preotului Alexandru Borcea din Seliște, și din acest prilej în loc de anunțuri speciale de logodnă fidanțatii dăruiesc 20 cor. pentru masa studenților. Felicitări căldurōse și sincere mulțămite. Direcțiunea școlilor medii gr.-or. române din Brașov.

De la universitatea din Budapesta. Conform estrasului făcut de „Alkotmány” din anuarul universității din Budapesta, în se-mestrul II. al anului 1903—1904 au fost în-scriși 5760 studenți. Dintr-o acestia: 95 la fa-cultatea teologică, 3392 la f. juridică, 780 la f. de medicină, 1436 la f. filosofică, ear' 165 la cursurile de farmacie. După confesiune au fost: 2456 rom. catolici, 115 gr. catolici, 148 gr. ortodoxi, 442 ev. luterani, 13 unitari și 2047 de legea mosală.

Din Cămpuri-Surdac ni-se scriu ur-mătoarele: „Din banii adunați pentru biblio-teca școlară (poporală) din Cămpuri-Surdac în suma de 45 cor. am cumpărat cărți me-nite pentru popor 66 esemplare, la cari am primit rabat 5 esemplare, ear' de la reuniu-neia agrioolă din Sibiu am primit gratis ur-mătoarele cărți: „Însoțirile de credit”, „Legea veterinară”, „Să cultivăm pōme”, „Cartea stuparilor săteni”, „Prăsierea pomilor”, „Tri-foiul”, „Îndreptar pentru man. vinului”, „Transilvania”, „Stirpirea gândacilor”, „Apă-rare împotriva gārgār.”, „Stirpirea șoreci-lor”, „Anuarul reuniunii”, Rapōrtele reuniu-nii de agricultură pe anii 1894, 1895, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, „Statutele reuniunii rom. de agric. din Sibiu”, Statutele însoțirii de credit”, „Statutele tovrăriei agrioolă”, adică 22 esemplare. Biblioteca noastră înfi-nțată constă deci din 93 esemplare cărți, la cari ne vom silii a adăuga anual, ear' pe marimimōșii ajutōrii fi vom ține în plăcută aducere aminte. Cămpuri-Surdac, la 2 Iulie 1904. Ioan Budoiu, preot.”

Focul în mâna băieților. Băieșelul Carol Koczor din Kőszeg în una din zilele trecute jucându-se în curte cu copii de se-ma sa de prin vecini și hotărând copiii să se jōce și de-a fertul, copilul Koczor a intrat în co-țeș și făcă foc. Ceiaalți au închis ușa pe el și au fugit. În scurt timp coteșul a fost cu-prins de flacări, în cari a ars și copilul.

Părinți — buni! Săptămăna trecută tribunalul din Wiesbaden a osândit la tem-niță de 6 luni pe lucrătoriu Valentin Ettin-ghauser și pe soție-sa, pentru-că și-au mal-tratat o copilă de 7 ani așa de cumplit, în cât trupul copilei e tot vėlced și plin de rane deschise, așa că — conform opinării medicilor — va trebui să stea luni de zile în spital până va fi vindecată. După însănețōșare mi-titica va fi dată în vre-un orfelinat.

Stipendii la școala de agricultură. La școala de agri-cultură din Mănăștur, (Kolozs-Monostor) sunt vacante pe anul școlar viitoriu (1904—1905) 12 stipendii, respective locuri gratuite, rezervate în prima linie pen-tru tinerii cari cu 1 Septembrie a. c. intră ca elevi ai școlii amintite. Pot concura la ele tinerii din comitatele ardeleni și din fostele „părți adnexe” (fostele comitate Crasna, Sol-nocul de mijloc, Zarand și Chior). La cere-rile concursuale (fără timbru) trebuiesc ală-turate: testimoniu despre absolvarea clasei VII. gimnasiale, reale, ori despre absolvarea școlii comerciale superiōre; atestat de botez; atestat de paupertate vidimat de protopretor, respective de căpitanul de poliție (în orașe); atestat medical; declarație de la părinți, ori tutori, că vor plăti diferitele taxe pentru re-cusitele de învățământ și vor îngrijii de în-brăcăminte elevului. Cererile, adresate mini-strului de agricultură, sunt a se trimite direc-torului Dr. Szentkirályi Akos în Cluj, cel mult până în 15 Iulie st. n. Petenții cu esa-men de maturitate vor fi preferați, ear' cei numai cu 6 clase vor fi luați în considerare numai în cât până la 8 Octobrie nu se vor anunța petenți cu caulificațiune mai înaltă. Înscrisurile se fac în 1—8 Octobrie. — Înfor-mațiuni mai detaiate se pot cere de la direc-torul Dr. Szentkirályi.

De la comitat. In sedinta comitetului central electoral tinuta azi, la 6 Iulie, s'au pertractat reclamarile dlor Dr. G. Macelar, Dumitru Vulcu si Avram Pecurariu din Mercurea si a lui Constantin Sterie din Seliste pentru a fi primiti in listele electorale.

Toți 4 au dovedit că sunt îndreptățiți de a fi alegători și s'au primit în listele electorale. Câți alți zeci nu vor fi reclamați, deși noi i-am făcut atenți?!

Coroane eterne. In memoria decedatului Nicolae Urdăianu, răposat în Agărbiciu (protop. Mediaș), în etate de 28 ani, dăruiesc fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor, înființat de reuniunea sodalilor români din Sibiu, prin mijlocirea domnului Ioan Căndea: Dni Ioan Carpesu, I. A. Erlich, Demeter de Marenzeller, Petre Valtea, din București toți câte 1 leu. Al. Soutzo din București 50 bani, George Iambor din Păloș 1 leu, Ilie Giorca din Cristian, Ioan Marcu din Cristian, câte 1 leu. Danil Pitariu din Rășinari 1 leu, Costică Parăianu din București 1 leu, Petru Teodorescu din București 50 bani, Simionescu din București 25 bani, Grigore Dumitrescu din București 50 bani, un binevoitoriu 30 bani, German Constantin din București 50 bani. In total 11 lei 55 bani (10 cor).

Nenorocire în o școală. In clasa IV. a gimnasiului ruten din Tarnopol (Galiția) s'a surpat Sâmbătă un părete, pe timpul prelegerilor. Patru elevi au fost astrucați sub ruine, de sub cari au fost scoși răniți grav.

Petrecere în Rînsadului. Inteligența din Rînsadului și jur aranjează producțiune teatrală-declamatorică Marți, în 29 Iunie 1904 st. v. (la ss. Ap. Petru și Pavel) în localul școlii din Rînsadului, cu următorii program: 1. „Otravă femească”, piesă teatrală într'un act de N. Tințariu. 2. „Despre Iene”, trilog de M. Drăgan, prelat de trei fete. 3. „Peatra din casă”, piesa teatrală într'un act de V. Alexandri. 4. „Hergon Bocegiul”, monolog de V. Alexandri. După producțiune joc. Prețul de intrare: de persoană loc 1. 1 cor., loc 11. 80 fil., loc 111. 50 fil. Venitul curat este destinat pentru înfrumusețarea bisericii din loc. Inceputul la 8 ore seara.

Petrecere în Riciu. Inteligența română din Riciu și jur va pune petrecere de vară cu ocaziunea adunării despărțimentului XXIV al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, la 24 Iulie st. n. în localul școlii conf. gr. cat. din loc. Venitul curat este destinat în favorul școlii gr. cat. Inceputul la 6 ore seara.

Mort de fîme și mîncat de cloșani. Un băiețel cam de 8 ani al unui zărierii din Budapesta înainte cu vr'o două săptămîni făcînd ceva rău s'a ascuns în o mare gramadă de lemne, de tîmă că tatăl său îl va pedepsi. N'a mai putut însă eși de acolo, și nici alții n'au dat peste el, fiind grămada de lemne situată la un loc pe unde nu prea umblau omeni. Sămbătă însă un lucrătoriu avînd lucru cu lemnele, a aflat cadavru copilului, pe care cloșanii l'au mîncaseră aproape jumătate.

Șese gemeni. Soția unui pantofariu din Baranov a născut șese copii gemeni, deplin sănătoși. Casul extraordinar a fost înștiințat și împăratului Wilhelm, care a promis că va fi naș gemenilor și va îngriji de creșterea lor (pantofariul e om sărac).

Creditul domnilor mari. Contesa Munthe-Morgensterna din Copenhaga, soția unui colonel, zidele trecute a escomptat un cambiu de 20,000 de coroane, pe care figura ca acceptant prințul Harald, fiul regelui Danemarcei. Eșind la ivelă escomptarea, familia domnitoare a declarat falsă subscrierea prințului, ear' contesa susține că a dat împrumut prințului suma cambială pe timpul cînd el servia în regimentul soțului ei. Mai tîrziu avînd lipsă de bani a făcut atent pe prințul la achitarea datoriei, dar' el n'a plătit. Astfel contesa a fost necesită să escompteze cambiu. Ceea-ce însă mai straniu e în întregă afacerea, e știrea, că „pînă la regularea penibilei afaceri contesa e internată în un sanatoriu”, adică în casă de nebuni. — Vorba vechiă: Nu e bine să mînci cîreșe dintr'un blid cu domni.

In mii de casuri a dovedit minuni inventatorul crucii duple electro-magnetice R. B. nr. 86.967 a dlui Albert Müller din Budapesta V. Bez. Vădășz utca 42/V. A primit earăși inventatorul următoarele două scrisori de recunoștință: „Stimate dl Müller! Succesul aparatului R. B. 86.967 este minunat. Eu m'am vindecat cu totul de suferințele de reumatism, folosind aparatul d-tale. Primește mulțămite mele. Cu totă stima: F. Lindeschmidt. Nemet Palanka, 1 Febr. 1904”. „On. dl Müller! Vă rog a-mi mai trimite încă un aparat, care mi-a folosit la durerile mele de inimă și de care am trebuință pentru o amică a mea. Cu totă stima: Wavrih Vilma. Agram. 31/1 1904”.

Voci sîrbești. Un tîner student ne serie următoarele: „In anul școlar expirat am studiat la gimnasiul sîrbesc din Neoplanta (Ujvidek). Aici pe timpul anechetei proiectului de lege pentru reforma școlară am avut ocaziune a auzi, cu cîtă înalțîre și cu cîtă laudă vorbeau Sîrbi despre vorbirea înalt-preașfinției Sale, bunului nostru Metropolit Ioan.

Despre acesta vorbire toate foile lor au seria cu multă laudă la adresa Escelenței Sale, căci laudă merită energia, cu care a pășit I. P. S. Sa întru apărarea școlilor noastre. Atunci fiind ocupat cu studiul nu am putut să vă scriu nimic, dar' în zilele acestea sosind la casa părintescă am eugetat, că de-și tîrziu, totuși nu pot întîrîsa să nu vă comunic un articol mai însemnat în chestia aceasta, din foile lor.

Astfel vă trimit în original și în traducere românească articolul de fond al „Zastavei” nr. 112, ca să l' publicați”. (Il vom da în numărul viitoriu. Red).

In atențiunea părinților.

Atragem atențiunea părinților asupra împrejurării, că pentru anul școlar 1904/1905 sunt sistematizate 220 de locuri gratuite pe sîma elevilor de la școlile ces. și reg. de cadeți de pe teritoriul coronei ungare. Petițiunile pentru primire sunt a se adresa pînă la 15 Iulie n. domnului ministru de honvechi la Budapesta, și trebuie să fie provădate cu următoarele documente: 1. extras de botez; 2. atestat de la comună, că respectivul e fiu de cetățean ungur; 3. atestat de la medicul militar, că e sănătos; 4. atestat despre studiile făcute, și 5. atestat de paupertate. Pe rugare și pe atestatul medicului vine timbru de câte o coronă, pe celelalte documente timbru de câte 30 fileri. In atestatul de paupertate e necesar să se pună din cîți membri stă familia pe-tentului, și din acestia cîți sunt de sex masculin, cîți de sex feminin? Rugările pentru primire să se facă ungu-rește.

Cărți și reviste.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.” A apărut și se pîte procura de la librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyzeben) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi”, studiu critic în chestia vechii metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcășian. Prețul 2 coroane, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbenis”. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea vovodului Mihail Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea”. Încheiere.

Al II-lea caet din „Douăsprezece cîntece de școală” pentru 2 și 3 voci egale, de T. Popovici prof. de musică la seminarul Andreian din Sibiu — a apărut acum avînd următorul cuprins:

I. Cîntece pe 2 voci: 1. Rugăciune, 2. In Cîreșar, 3. Cîntec de primăvară, 4. Imnul unirii, 5. Marș vîntătoresc, 6. Astăzi sîcruil. II. Cîntece pe 3 voci: 7. Strugurel bătut de pîtră, 8. Cucule peană galbenă, 9. Viat țara mea, 10. Imnul poporal, 11. Hora ostașilor, 12. Colindă.

Cîntecele sunt scrise în stil ușor, potrivit școlilor poporale, melodiile sunt frumoase, avînd cele mai multe un timbru poporal românesc; unele sunt astfel întemite, în cît se pot cînta și pe 3, dar' și numai pe 2 voci.

Se pot procura de la editorul: „Librăria archidieceșană” din Sibiu, — prețul unui exemplar e 50 fileri (25 cruceri).

Deschidem abonament nou la ziariul „Telegraful Român”, de jumătatea a doua a anului curent, cu prețurile indicate în fruntea foii. Rugăm pe amicii și binevoitorii ziariului să recomande spre abonare fîia noastră în cercurile cunoscuților lor, și să se reînnoiască, înșiși abonamentul la timp, ca espedarea să se pîtă face fără înterrupere. Domnii abonați în întărire cu plătierea abonamentului pentru trecut sunt rugați a-l achita cu grăbire. **Administrația.**

Din public.*)

Mulțămite publice.

Credincioșii bisericii noastre, vîdînd lipsa de vestiminte preoțești pentru serviciul divin, s'au hotărît să procure un rînd de astfel de vestiminte, ceea ce sa și întîmplat, lăsînd să circule o colecție, la care au contribuit următorii:

Cassa bisericii gr. or., preotul Nicolae Aron, Petru Mărhao, inv. pens., și episcop al bisericii, Petru Schiopu, primariu comunal, Nicolae Schiopu, câte 10 cor., Clement Grama, not. com., 6 cor., Nicolae Fusăruș, 5 cor., Victor Aron, preotăș, Ioan Borger, Petru Șușu, Traian Păcală, inv., câte 4 cor., Eugenia Păcală, 1 cor. 60 fil., Rafira G. Păcală, Ioan Pop, Ana Leancă, George Leancă, Adrian Furca, Danil Gabor, George Mărhao, Ioan G. Dan, Ioan Fogorosi, Bucur Bărgășan, I. Marian, Ioan Bărgășan, Petru Sentea Păcală, George Bruda Moise, Ilie Mărhao, Susana G. Cismaș, câte 2 cor., Rafira Rohan 2 cor. 40 fil., Ioan Adam, Maria M. Sorea, Ioan Dejenariu, Neuman Isac, Măriuța B. Comșa, Maria G. Șușu, Verona I. Stăniș, Verona I. Marian, Ioan Pop, Adolf Schul, George D. Bărcă, Petru Lăzăr, George Păcală Topa, Ana G. Bruda, Versavia N. Topa, câte 1 cor., Maria Neagoe, 80 fil., Maria Păcală, Maria B. Sorea câte 60 fil. Cu totul s'a colectat suma de 130 cor.

Tot asemenea faptă creștinăscă au făcut pentru biserica noastră mai jos numiții credincioși duși în America, procurînd de la librăria archidieceșană din Sibiu următoarele cărți bisericești și anume: Pentecostariul, Condica, Liturghierul, Ciaslovul, 12 Mine, predicile de Z. Boiu, în trei volume, toate acestea cu litere latine, cum și Chiriacodromionul cu litere cirile, toate legate frumos în piele; pentru cari cărți au trimis la cassa librăriei archidieceșane suma de 237 cor. 25 fil. Contribuții pentru procurarea acestor cărți sunt următorii: Petru Totoiu, Ioan Sorea, George Gridean, Petru Comșa, Ioan Nica Lăzar, G. Păcală, Nicolae N. Comșa câte 20 cor., Ioan Bărgășan, 16 cor. 50 fil., Ilie Totoiu, Simion Bărcă, Ioan P. Aibu, George N. Bruda, Ilie Mărhao, George Sorea, Ioan Stăniș, Isac Schiopu, Bucur Topa, câte 10 cor. Suma totală 246 cor. 50 fil., din cari sumă subtrăgîndu-se spesele de post-port a primit cassa librăriei archidieceșane suma de 237 cor. 25 fileri.

După ce donatorilor acestora li-s'a esprimat mulțămite din partea comitetului parochial în ședința din 26 Martie 1904 luîndu-se act la protocol despre această faptă creștinăscă, prîmescă și pe calea această a publicității mulțămite tuturor parochienilor din comuna Galați. Dzeu să le ajute a mai face astfel de fapte bune, ear' pe cei depărtați Dzeu să l' aducă în pace în mijlocul nostru și al familiilor lor.

Galați, în 3 Iunie 1904 st. v.

Nicolae Aron
paroch

Traian Păcală
înveșătoriu

La colecta întreprinsă pentru zidirea bisericii gr.-or. din filia Viscri în protopresbiteratul Cohalm au binevoit a contribui următorii domni și comune bisericești, respective credincioșii din mai jos numitele comune bisericești, pe cari din cauza mulțimei lor ne mîrginim a aminti numai comunele respective în cari s'a făcut colecta și suma colectată.

Din Sibiu: Cel dintău a binevoit a contribui Escelența Sa domniul arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, 20 cor., „Albina” cassa de împrumut și păstrare, 40 cor., de la biserica gr.-or. din suburbiul-interior, 6 cor. 8 fileri, Ioan Papiu, protopresbiter, 2 cor. De la biserica gr.-or. din suburbiul-iosefin, 4 cor., Petru Simion, 1 cor., la olaltă suma de 73 cor. 08 fil.

Pe lîngă această sumă au mai incurs mai multe oferte mai mici cari la olaltă fac 3 cor. 80 fileri, cari adause la suma de mai nainte dau suma de 76 cor. 88 fileri, colectată din Sibiu.

Din comuna Galați lîngă Făgăraș s'a incassat în bani și bucate suma de 13 cor. 92 fileri. Din comuna Reginari s'a incassat 21 cor. 96 fileri. Din parochia Turnisor, 11 cor. 56 fileri, la care administratorul Ioan Mihai, esped. consist., 1 cor. Din parochia Saschiz, protopresbiteratul Sighisora s'a incassat 5 cor. 30 fileri, la care parochul G. Șoneriu a contribuit 1 cor. Din parochia Maeruş protopresbiteratul Braşovului, la insinșința parochului Alecsandru Maeruşan s'a colectat 9 cor. 74 fileri, în bani și bucate. Din parochia Rotbav, la Braşov, 9 cor. 13 fil., în bani și bucate. Din parochia Halchiu 15 cor. 78 fil., în bani și bucate, la care parochul Teofil Roșca, 2 cor. și Nicolae Pravețiu, episcop, 1 cor. Din parochia Bod 15 cor. 90 fil.

Din Braşov s'a colectat suma de 75 cor. și 46 fileri. In această sumă a intrat de la Vasile Voina, protopresbiter, 4 cor., F. A., 5 cor., D. E. N., 2 cor., I. I. Burduloiu, 2 cor., B. Blebea, 2 cor. De la biserica sf.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această se dația nu primește răspunsul.

Treimi de pe Tocile s'a incassat 14 cor. 70 fil., în biserica sf. Nicolae s'a incassat 20 cor. 76 fileri, Arsenie Vlaicu, 3 cor., Maria Lupan, 2 cor., mulți câte 1 coronă și mai pușin. Din Zernești, la insinșința dlui Ioan Dan, s'a incassat 58 cor. 21 fil. In această sumă a contribuit: dl Garoiu cu 2 cor., Ioan Voda 2 cor., ceilalți cu 1 cor. și mai pușin. Din parochia Tohanul nou s'a incassat 4 cor. 96 fil., la care Moise Moșoiu a dăruit 2 coroane. Din Poiana-Mărlui s'a incassat 30 cor. 54 fil. Aici frunșăii comunei au premers cu esemplu contribuind fie-care, preoți, înveșători, notariu, primariu, câte 1 cor., Alexandru Vona, 2 cor. Din parochia Vulcan s'a incassat 7 cor. 44 fil. în care sumă parochul Ioan Debu a contribuit cu 2 cor. Din parochia Cristian, lîngă Braşov, s'a incassat 13 cor. și 04 fil., în care parochul Virgil Pop a contribuit cu 1 cor. Ioan Nan, 1 cor., Vasile Dumitru, 1 cor., George Barbu, episcop, 1 cor.

Iosif Comanescu, paroch în Gimbar, 1 cor.

Suma incassată face la olaltă 373 cor. 82 fileri, care s'a depus la loc sigur spre păstrare și creștere, pînă ce va fi de lipsă.

Tuturor ajutătorilor nostri de pînă acum cum și celor ce au stat într'ajutoriu și au dat sprijinul necesar incredinșăilor nostri spre a pută face colecta, domnilor protopresbiteri și parochi, venim și pe această cale a le mulțămii, rugînd pe bunul Dzeu să le dăruiască viață și sănătate și sporu întru toate, ca astfel de fapte plăcute lui Dzeu și omenilor, de a ajuta la zidirea bisericii, să pîtă face încă multe, și ca darul fiește-căruia să fie primit ca dinariul văduvei din partea Tatălui ceresc.

Pentru poporul din filia Viscri.

Ste na în 5 Februarie 1904.

Ieronim Buzac
paroch gr.-or.

Cucernicii George Frenț și soția sa Maria din Poiana-Mărlui s'au îndurat a dăruii pe sîma bisericii gr. or. din Arpătac un rînd de vestiminte bisericești (fără de stichar) cu 170 cor. Această faptă bună să li-o întîrîscă Cel de sus insușit. Vîdînd credincioșii din Arpătac cît de mare interes arată un străin față de biserica lor, au pus umăr la umăr și au cumpărat un stichar rîmînînd încă bani 20 coroane, din care sumă se va procura o cădelniță. Au contribuit următorii: Dumitru Coman, George Motocă, câte 4 cor. S. Cui-cășel, mor. George Brănduș, I. Brănduș, S. Colț sen., vîd. Maria I. Colț, S. Bota câte 2 cor., Ilie Nema, 1 cor. 20 fil., Alex. Brănduș, S. Axente jun., S. Nema sen., Alex. Axente, Alex. Nema, S. Rafiroi, S. Colț I. Jordache, G. Tințăreanu jun., G. Stefan, G. Ciucășel sen., C. Cioflec, V. Grozea jun., I. Axente jun., G. Cucu, A. Leucă, I. Ciucășel lui G. G. Bordean, vîd. Raveca Oltean, I. Stoian, I. Botoradu sen., N. Nema jun., câte 1 cor.

Primescă mariminoșii donatori mulțămite nostre cele mai călduröse.

Tot cu această ocaziune aduc mulțămite părintelui Aurel Nistor și cantorului C. Cioflec, pentru-că au cedat venitul incurs de la un parastas în sumă de 10 cor. 30 fil., în favorul bibliotecii parochiale ce e de a se înființa. Au mai contribuit la fondul bibliotecii parochiale George Stefan, Achim Rafiroiu, N. Brănduș, N. Nema jun., câte 1 cor., cărora asemenea li-se aduce mulțămite.

Arpătac, în 23 April 1904.

Pentru comitetul parochial:

Aurel Nistor
paroch gr.-or.

La producțiunea declamatorică-teatrală arangiată de Reuniunea femeilor române din Arvig cu ajutorul corpului înveșătoreșc în 25 Ianuarie v. a. c. au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. Nicolae Șerban, avocat și deputat dietal, Făgăraș, 8 cor. 80 fil., Fleisig Hermann, proprietariu de fabrică, Arvig, 5 cor., Ioan Căndea, funcționariu, București, 10 lei, Ioan Căndea, protopop, 3 cor. 80 fil., Vasile Pop, măestru pantofariu, București, 5 lei, Ioan Stoichișia, 2 cor. 40 fil., Ioan de Preda, avocat în Sibiu, 2 cor., Solomon Făgărașan, preot gr.-or., 1 cor. 60 fil., Schlattner și Höl, câte 1 cor., Vasile Macsim, preot gr.-or., Schuller, căpitan pens., Petru Florian, notariu, câte 80 fileri, Dr. Segall, I. David, notariu, Berghea Ana, Preda Ana și Dr. Turcu, câte 60 fileri, Ioan Grecu, comerciant, Dumitru Mandeal și Ioan Mandeal, preoți gr.-or., câte 40 fileri, N. Solomon, Johann Kremer și George Smădu, înveșători, câte 20 fileri.

Venitul brut a fost 165 cor. 78 fileri, din cari detrăgîndu-se spesele 71 cor. 01 filer, a rezultat un venit net de 89 cor. 77 fileri, care s'a împărțit în părți egale Reuniunei femeilor și bibliotecii școlare.

Comitetul aranjator se vede plăcut îndemnat a aduce și pe această cale căldurösele sale mulțămite tuturor domnilor cari au contribuit cu obolul și prezența lor la deplină-reușită a acestei petreceri.

Arvig, 7 Februarie v. 1904.

Comitetul aranjator.

Nr. 3049 Ep.

[170] 1—3

Publicațiune oficială.

Pentru trebuințele seminarului arhidiececan în anul școlar 1904/5 în ce privește încălzitul se cere **liferarea de una sută (100) stângini de lemne**, spre care scop se publică concurs cu termin până în **1 August nou a. c.**

Lemnele să fie de fag, neplutite, din fața sôrelui de prima calitate, și în decursul lunii August și Septembrie nou a. c. să fie așezate în seminar.

Ofertele au să fie înaintate în termenul indicat la consistoriul arhidiececan și oferinții să aducă în seminar un stângin de lemne de probă.

Sibiu, 1 Iulie n. 1904.

Consistoriul arhidiececan.

[138] 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de **învățătoriu** în clasa I. la școala română gr. or. din **Cristian**, protopresbiteratul Sibiu, se scrie concurs cu terminul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt salariu anual 600 cor. din cari 420 cor. din cassa bisericeii în rate lunare anticipate, 180 cor. din repartitie în rate trilonare, 100 cor. bani pentru cuartir și 4 orgii lemne pentru încălzit.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, au să-și așternă cererile de concurs instruite în sensul legilor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

De la concurenți se cere încă a ține în toate Duminecile și în sărbători o strană cu cântările în biserică, și vor să se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică, mai înainte de ziua alegerii, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cristian, 30 Maiu 1904.

Comitetul parohial:

Ioan Valianu
president.

Nr. 584.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiu a văcut și consimte cu concludul comitetului parohial.

Sibiu, 10 Iunie 1904.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 334 1904

[158] 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia vacantă de cl. III-a **Burjuc**, tractul **Ilia**, prin această se publică de nou concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigore subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Ilia, la 11 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral, gr. or. Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 633.

[161] 2—3

Concurs

Pentru **întregirea posturilor învățătoarești** vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Dobârca**, cu salariu de 600 cor., din repartitie pe popor și din aloziul comunal, cuartir și lemne de foc

2. **Cinadie**, cu salariu de 400 corone, din repartitie și 7½ jug. de pământ și cuartir și lemne.

3. **Ten**, cu salariu de 600 corone, din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Cei ce vor reflecta la posturile acestea sunt datori să cânte Dumineca și sărbători cu copii la sfânta liturgie.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigore în termenul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Mercurea, 14 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Oficiul protopresbiteral Mercurea:

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.**Ioan Stanciu**

zugrav de case

Sibiu, strada poplăcii 23

efectuește tot felul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Asemenea pictază firme, prapori, [147] 4—5 icōne ș. a.

Indispensabil damelor
Cel mai bun cosmetic

Frumseța femeiească

pōte fi câștigată, potențată și menținută prin eminentul preparat chimic curat, ce nu conține nici mercuriu nici plumb, deci cu totul nestrăicăcios și neunsuros

CREMA MARGIT

a lui **FÖLDES**

Scutită prin lege.

Acastă universal renumită pomadă de obraz delătură după câteva zile pistruiele, petele de ficat, jubruțele, cari de piele și alte necurățenii de piele, netezește șbărcelile, crețele, semnele de vârsat și dă obrazului colōre albă, lincie și fină.

Prețul: borcanul mic 1 cor., mare 2 cor., Pudra Margit 1 cor. 20 fil., Săpunul Margit 70 fil., Pasta de dinți Margit 1 cor., Apa de obraz Margit 1 cor.

Cu ramburs sau pe lângă trimiterea înainte a prețului trimite producentul:

K. de FÖLDES, farm., Arad.

Se capetă în farmacii, drogerii și parfumerii. Deposit principal în Sibiu: farmacistii C. Müller și I. C. Molnar, G. Melzer, săpunari, E. Rumler, și Parfumeria Melzer.

Falsificatorii se urmăresc
Efect grabnic miraculos

(51c) 4—5

Nr. 441 1904.

[160] 2—3

Concurs

Pentru **întregirea parohiei** vacante de clasa a treia **Hurez**, protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, pe baza rezoluțiunei Preav. Consistoriu arhidiececan din 16 Martie 1904 nr. 3190 B. se scrie prin această concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr. or. Făgăraș în Făgăraș până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Făgăraș, 12 Iunie 1904.

In conțelegere cu comitetul parohial — Oficiul protopresbiteral gr. or. Făgăraș.

Ioan Cădea
protop., ca adm. protopr.

Am onōre a aduce la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că mi-am mutat

Prăvălia de manufactură

din piața mică nr. 2, tot în **piața mică nr. 11** în dosul **păpușcarilor**.

Deore-ce aci plătesc chirie pentru localul prăvăliei cu 1600 corone anual mai puțin, mă aflu în plăcută poziție a putē servi cu prețuri și mai eftine, și mi-am propus, ca — dacă *Dumnezeu îmi va ajuta* — în cel mai scurt timp să-mi asortez depositul cu tot felul de mărfuri țărănești, precum bumbac, pēr, lănică, arniciu, țesături, mai multe soiuri de pânză, cum și carpe de pēr, etc.

Pentru inteligență ofer depositul meu bine asortat în cămăși de chiffon, creton, Oxford și Trico, apoi ismene, gulere, manchete, cravate, cuverture de lână și bumbac, plapome în creton, ruș, satin cu vata umplute, ploiere, cămăși de dame, camisole, fuste, cretonuri, pergaturi, barcheturi, stoffe de pēr, și toate căptușelile recerute la efectuarea hainelor de dame și bărbați, cum și alți o mii aici neamintiți articli. O mică probă ajunge ca să se convingă ori-cine despre efințiatea și soliditatea prăvăliei mele.

[39] 19

Rugând onoratul public românesc pentru binevoitoriul seu sprigin, semnez cu totă stima

Aurel Popescu.

Fabrica de mașini și motore ces. reg. priv. Brauner & Klasek's Nachfolger

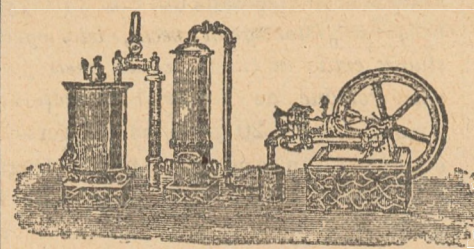
ING. EMIL PLEWA, VIENA.

Representanță generală și deposit:

B. Dénes, Budapesta, VI., Váci-körút 61.**MOTORE 2—20 HP de vapor, gas, benzin, petrolin.****Locomobile de petrolin 2—25 HP.****Instalații pentru estragerea gasului 2—3 fil. spese de exploatare pentru fiecare HP și oră.**

Stilul cel mai modern. — Cea mai bună și mai efină putere de exploatare. — Cel mai efin isvor de cumpărare. — Plătiri favorabile.

Preț-curent gratis și franco. — Represențanți soliđi din provincie se acceptază. [9] 17—20

Cătră America.

Mare moderare a prețului. Prețul călătoriei de la **Viena la New-York** preste **Rotterdam** împreună cu nutrimēt **155 corōne**.

[101] 10—10

Călătorilor la America le stă **liber** a-și alege drumul de călătorie. Pentru cuprinderea locului trebuie să se dea arvună de 20 corōne.

Linia Olandia—America**Viena IV. Wiedenergürtel nr. 16.****Pianele Bösendorfer**

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru salōne, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertază exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemnat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecată ceea-ce pōte.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onōre) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de salon, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; indeosebi este cântat acolo, unde numai rar se pōte afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

representați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Prokseh**: pianul cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.
Piane bune **Hölzl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nou se află în deposit instrumente drăguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.Harmoniu pentru școlē și casă **Mannborg—Lipsa** cu 100 fl. și 280 fl.**Inchiriare de instrumente** cu prețuri eftine.**Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri****Victor de Heldenberg**

(94) 10—

Sibiu (Nagyszeben), strada csnădiei nr. 9, etagiul I.